

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์
3. ความสนใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ปัจจุบันความหมายของคำว่าหลักสูตร ตามทฤษฎีสมัยใหม่ มิใช่แต่การเรียนรู้ที่อยู่ในห้องเรียนอาจประมวลถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนอกชั้นเรียน นักการศึกษาต่างยอมรับว่าการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ กิจกรรมบางอย่างจะมีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนได้รู้จักทำงานร่วมกัน พัฒนาความสนใจในสิ่งใหม่ ๆ รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อีกทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับโรงเรียน ตลอดจนโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งกิจกรรมที่จะสามารถพัฒนานักเรียนได้รอบด้านนี้ เรียกว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co-curricular Activities) คำว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” ได้มีผู้ใช้คำต่าง ๆ กันออกไปหลายชื่อ เช่น กิจกรรมนักเรียน (student Activities) กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra-class Activities) กิจกรรมนอกชั้นเรียน (Out-of-class Activities) กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร (Promotional-curricular Activities) เป็นต้น ซึ่งได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ในทำนองเดียวกันว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่นักเรียน ในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ ให้โอกาสแสดง ความสนใจ ไม่มีการให้ระดับผลการเรียน และเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนปกติ

ประภาพรธรรม สุวรรณสุข (2537, หน้า 607) ได้กล่าวว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมในโรงเรียนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน จัดขึ้นนอกเหนือไปจากกิจกรรมใน

หลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจากการเรียนในห้อง และส่งเสริมประสบการณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น”

Carter V. Good (1973หน้า 7) ให้ความหมายพอที่จะสรุปได้ว่า โปรแกรมและการจัดการดำเนินงานซึ่งนักเรียน นักการศึกษา หรือสถาบันทางการศึกษาจัดทำขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ ให้โอกาสแสดงความสนใจ ความสามารถ ไม่มีการให้หน่วยกิต ต้องจัดหาเงิน เพื่อดำเนินการเอง และอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันการศึกษา

Robery W. Frederick (1965หน้า 213) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ว่าหมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยความเห็นชอบและสนับสนุนของอาจารย์ ไม่มีการให้หน่วยกิตหรือคะแนนใด ๆ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสำเร็จการศึกษา

Tomskins E. worth (อ้างใน สหสศรี เพ็งบุญ, 2527, หน้า 10) กล่าวว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นประสบการณ์ที่ดี เป็นส่วนส่งเสริมการเรียนการสอนตามประมวลการเรียนในหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กเจริญงอกงามทุกด้านดำรงตนเป็นพลเมืองดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้”

ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าหลักสูตรธรรมดา เพราะการจัดการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องจัดกิจกรรมให้สนองความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นเพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในห้องเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถดึงความสนใจ ความกระตือรือร้นของนักเรียนให้แสดงออกมา ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบ นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีของนักเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเอง

สหสศรี เพ็งบุญ(2527,หน้า12) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากเพราะการจัดการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องจัดกิจกรรมให้สนองความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการเสริมการเรียนการสอนในห้องเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีของนักเรียน ฝึกฝนเรื่องระบบประชาธิปไตยให้ฝังรากลึกไปในจิตใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นอนุชนที่ต้องรับภาระกิจเรื่องประชาธิปไตยของชาติไปดำเนินการต่อไป”

สุนันทา ดันตวิณัย(2526,หน้า12) สรุปได้ว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากในการศึกษาปัจจุบัน เพราะเป็นส่วนเสริมการเรียนการสอนช่วยให้ความมุ่งหมายของ

การศึกษาบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ และจะเป็นวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มี โอกาสแสวงหา ประสบการณ์ด้วยตนเอง ทั้งยังช่วยสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยา ช่วยดึงความสนใจความ กระตือรือร้นของนักเรียนให้ปรากฏออกมา ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประ โยชน์ มีเจตคติที่ดี และส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ครูกับนักเรียน ซึ่งการสอนในห้องเรียน เพียงอย่างเดียว นั้น ไม่สามารถพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้สมบูรณ์ได้”

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

นักการศึกษาได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไว้มากมาย ซึ่ง โรงเรียนอาจยึดเป็นเกณฑ์ตามความเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อที่จะสนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน เพื่อ สร้างเสริมให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสนองความร่วมมือกันทางสังคม เพื่อให้นักเรียนได้สนใจ ในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น เพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนมีวินัย เพื่อ ได้สำรวจและพัฒนาความ สนใจของแต่ละบุคคล และจะได้ฝึกฝนความสามารถนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ไพโรจน์ นาคสุวรรณและวันนอร์ มะทา (2528, หน้า 8) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า

1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างอย่างมีคุณประ โยชน์และมีเพื่อนมากขึ้น
3. เพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตามกระบวนการประชาธิปไตย
4. เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข

5. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความสามัคคี มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม
6. เพื่อปลูกฝังค่านิยมหรือคุณธรรมและ จริยธรรมอันดีงามให้แก่ นักเรียน
7. เพื่อฝึกฝนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักการควบคุมตนเองและเคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ใน

สังคม

8. เพื่อส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ
9. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด
10. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและรู้จักการเคารพบุคคล

อื่น

11. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ
12. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

13. เพื่อส่งเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 ประภาพรพรณ สุวรรณสุข (2537, หน้า 608) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมี
 วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมความสนใจ ความต้องการและความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ว่ากิจกรรมในห้องเรียนนั้นกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องทำ ถึงแม้ว่ากิจกรรมบางอย่างนักเรียนจะไม่ชอบ ไม่สนใจ นักเรียนก็จำเป็นต้องเข้าร่วม แต่ทว่าในกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมใน กิจกรรมของชุมนุมที่ตนเองสนใจได้โดยเสรี
2. เพื่อช่วยให้ความมุ่งหมายทางการศึกษาบรรลุผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ความมุ่งหมายทางการศึกษาที่สมบูรณ์นั้นจะต้องประกอบด้วย พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย พุทธิพิสัยและทักษะพิสัยนั้นได้ส่งเสริมกันมากในชั้นเรียน แต่ทางด้านจิตพิสัยซึ่งเกี่ยวข้องกับค่านิยมและนิสัยอันดีงามต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์ การมีน้ำใจต่อผู้อื่น การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น ความสามัคคี ฯลฯ ยังส่งเสริมกันน้อยมาก การจัดตั้งชุมนุมขึ้นก็จะช่วยพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างและพลังงานไปในทางที่เกิดประโยชน์ ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่านักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่มีพลังกำลังมาก ถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นักเรียนได้ใช้พลังงานเหล่านี้ อีกทั้งให้ครูที่ปรึกษาคอยแนะนำ นักเรียนก็จะไม่เอาพลังงานที่เหลือนี้ไปใช้ในทางอื่นที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น กิจกรรมทางด้านวิชาการนักเรียนจะได้รับประโยชน์ทางวิชาการเป็นอันมาก เพราะ ได้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้นนอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน
5. เพื่อส่งเสริมการเข้าสังคม การที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนก็จะเกิดการเรียนรู้จะปรับตัวเข้ากับสังคมไปด้วย
6. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน เนื่องจากครูจะต้องเป็นที่ปรึกษา ดังนั้นการดำเนินงานของชุมนุมจะต้องมีครูเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง ดังนั้นความใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียนจะเพิ่มมากขึ้น
7. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดนิทรรศการของชุมนุมต่างๆทางโรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองและบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนนั้นๆมาร่วมในกิจกรรมด้วยซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน

8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนเองการที่นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มได้นั้น สมาชิกในกลุ่มจะต้องสามัคคีร่วมมือกันเป็นอย่างดี อีกทั้งต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันงานจึงจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

9. เพื่อฝึกให้นักเรียนได้อยู่ร่วมกันโดยราบรื่นในวงสังคมประชาธิปไตย กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความคิด คัดสินใจและสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้โดยลำพัง ฝึกทำงานร่วมกันโดยรู้วิธีการวางแผนงาน การแก้ไขปัญหาในการทำงาน ฝึกให้มีวินัย ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และระเบียบของโรงเรียน ฝึกให้เกิดความสามัคคี ความรักหมู่คณะ และรักโรงเรียน ฝึกให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

ประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญ คุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน พอจะสรุปได้ดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมความสนใจ ทำให้นักเรียนได้ทำในสิ่งที่ตนสนใจ ทำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมความสามัคคี ความร่วมมือในการทำงาน ช่วยให้ผู้รู้จักตนเอง รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนมีโอกาสดูแลออกได้อย่างเต็มที่ เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ

ใจจริง บุญเรืองรอด (2538, หน้า 35-37) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเครื่องส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น
 - 1.1 ส่งเสริมและขยายความสนใจของนักเรียนแต่ละคนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยปกติ นักเรียนแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกัน
 - 1.2 ส่งเสริมความเป็นผู้นำ รวมทั้งให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ตนรับไป โดยมี ความมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำงานจึงจะเป็นการฝึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานให้สำเร็จเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ
 - 1.3 ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เช่น การร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความรักใคร่ปรองดองเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
 - 1.4 ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางจิต และยังเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วย
 - 1.5 ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้นักเรียนรู้จักติดต่อสมาคมกับผู้อื่นได้อย่างดี รู้จักปกครองตนเอง กล้าแสดงออก

1.6 ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย รู้จักการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 ของกันและกัน ร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

1.7 ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ การมีโอกาสดำเนินงานตามความ
 สามารถและความสนใจ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกและพอใจในงานของตน

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่างๆ ตามหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น โรงเรียน
 มักจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิชาหลักสูตร

2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองหรือสำรวจ ความสามารถ
 ความถนัด ตลอดจนความสนใจของตนเอง

2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติสิ่งที่เคยเรียนมาจาก
 ห้องเรียน เป็นการช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนนั้นมีความหมายขึ้น และทำให้สนใจใน
 สิ่งที่เขาเรียนมากขึ้น

2.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เปิดโอกาสให้ครูได้แนะนำ ให้แก่นักเรียน ซึ่งมีความ
 สนใจร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยเหลือในการบริหารงานของโรงเรียน กล่าวคือ

3.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างครู นักเรียน และบุคคล
 อื่นในโรงเรียน

3.2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เพราะครูและนักเรียนมีโอกาสทำงาน
 ด้วยกัน ทำให้เห็นอกเห็นใจกัน มีความรักใคร่และสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น นอกจากทำให้ครูรู้จัก
 นักเรียนดียิ่งขึ้น

3.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภท มีส่วนช่วยในการควบคุมความประพฤติของ
 นักเรียนได้ส่วนหนึ่ง

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภท มีส่วนช่วยเหลือชุมชน

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมความมุ่งหมายของการศึกษาแผนปัจจุบัน ได้แก่

- ส่งเสริมการมีวินัยด้วยตนเอง
- ส่งเสริมความสามัคคี
- ส่งเสริมความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย
- ส่งเสริมความรับผิดชอบ

ประเภทของกิจกรรม

การแบ่งประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นไม่มีรูปแบบฉบับที่ตายตัว สามารถจะเปลี่ยนแปลงตามลักษณะของโรงเรียนและท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ แต่ก็พอที่จะแบ่งประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ดังนี้ กิจกรรมด้านวิชาการ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปชุมนุมที่ส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในชั้นเรียน หรือกิจกรรมที่จัดนอกเหนือเวลาเรียนแต่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น กิจกรรมด้านการปกครอง กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่นักเรียน หัวหน้านักเรียน เป็นต้น กิจกรรมส่งเสริมความบรรเทิง เช่น การแข่งขันกีฬา ดนตรี ศิลปะ เป็นต้น

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2537, หน้า 609-610) ได้กล่าวว่า ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นไม่มีแบบฉบับที่ตายตัวสามารถเปลี่ยนแปลงตามลักษณะของโรงเรียนและของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งก็แบ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรออกได้ 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมด้านการปกครอง กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่นักเรียน คณะกรรมการนักเรียน หัวหน้านักเรียน เป็นต้น

2. กิจกรรมด้านการเรียน หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณและวันนอร์ มะทา (2528, หน้า 9-10) ได้จำแนกประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้เป็น 7 ประเภทด้วยกันคือ

1. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมเหล่านี้อาจไม่เกี่ยวข้องกับวิชาใดวิชาหนึ่งเพียงวิชาเดียวในชั้นเรียน แต่อาจจะเกี่ยวข้องในหลายหมวดวิชาด้วยกัน ซึ่งเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและหน้าที่ ตลอดจนความต้องการและความสนใจของเด็ก

1. กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษ ประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ค้นหาหรือพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของตนเอง ซึ่งมักจะไม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนโดยตรง

3. กิจกรรมที่เป็นบริการภายในโรงเรียน กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเองเพื่อบริการส่วนรวม

4. กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจและศีลธรรม กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมศาสนาต่างๆ

5. กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ กิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกัน การเข้าร่วมสังคม และการพักผ่อนหย่อนใจ

6. กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านนี้นับว่ามีความสำคัญในการช่วยให้เด็กมีความสามัคคีและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

7. กิจกรรมเบ็ดเตล็ดต่างๆที่อาจจัดขึ้นตามความต้องการ

หลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ต้องมีแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ซึ่งมีผู้กล่าวไว้มากมาย พอจะกล่าวรวม ๆ ได้ดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรที่จะมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติ ควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่ควรนำคะแนนมาเป็นสิ่งยั่วยุ ควรที่จะเน้นให้เห็นคุณค่าและการได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม ไพโรจน์ นาคะสุวรรณและวันนอร์ มะทา (2528, หน้า 17) ได้สรุปหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า

1. ในการจัดกิจกรรมควรให้นักเรียนเลือกเข้ากิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ
2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรให้นักเรียนมีส่วนในการวางแผนและดำเนินการ
3. ไม่ควรนำคะแนนมาเป็นสิ่งยั่วยุในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่ควรเน้นให้มีทัศนคติที่ดี เห็นคุณค่าหรือประโยชน์และการได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกประเภท ต้องมีกฎ มีระเบียบข้อบังคับเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารและสถานศึกษา

นอกจากหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีผู้กล่าวถึงเกณฑ์การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอีกมากมาย ซึ่งเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (อ้างในพรรณภรณ์ อพิษฐพงศ์ ,2534 , หน้า 17-18) ได้สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนควรเป็นด้วยความสมัครใจ โรงเรียนควรยั่วยุและเร้าความสนใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมและประสบการณ์ที่โรงเรียนพยายามจัดให้
2. การแนะนำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ควรเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน
3. การสรรหาบุคคลเข้าทำหน้าที่ร่วมกับนักเรียน จะต้องทำอย่างรอบคอบ มีการฝึกอบรมและเตรียมเจ้าหน้าที่ไว้โดยเฉพาะ

4. ผู้บริหาร โรงเรียนต้องถือว่าภารกิจของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่อยู่ในข่ายงานของกิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจรวม

5. กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องปราศจากการบีบบังคับหรืออิทธิพลจากกลุ่มคนหรือองค์การภายนอก

6. การสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนประเภทต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามหลักแห่งความเสมอภาคกันมิใช่ว่าผู้บริหารสนับสนุนเฉพาะกิจกรรมที่ตนเองสนใจ

7. กิจกรรมนักเรียนควรได้รับการสนับสนุนทางการเงิน และอื่น ๆ ตามสมควรและเพียงพอแก่การดำเนินงานได้ มีการตรวจสอบอย่างรัดกุม

8. การวางจุดประสงค์ของโครงการจัดกิจกรรมต้องชัดเจน รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานทั้งนี้เพื่อผลที่เกิดต้องสมบูรณ์

9. การประเมินผลต้องเป็นงานต่อเนื่อง มีระบบระเบียบ วิธีการ

10. เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมแล้ว ควรขอคำแนะนำความเห็นจากสมาชิกผู้เข้ากิจกรรมนั้น ๆ ว่าสมควรที่จะจัดอีกหรือไม่ อย่างไร การจัดที่ผ่านมามีข้อดี ข้อเสียอย่างไร

11. ในการจัดกิจกรรมควรตั้งอยู่บนรากฐานของความรับผิดชอบ ความสนใจและความต้องการของนักเรียน

Louis R. Kilzer and others (1956, หน้า 11-17) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมในหลักสูตรในชั้นเรียนปกติ

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรได้รับการจัดชั่วโมงเรียนให้อยู่ในตารางเรียนในโรงเรียนด้วย

3. ควรจัด โปรแกรมกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกได้อย่างเหมาะสม โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ

4. ควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องจำกัดมิให้เข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป

5. การรับนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ควรเป็นไปอย่างมีประชาธิปไตย

6. ควรถือว่าครูที่ปรึกษากิจกรรมนั้น ๆ มีชั่วโมงสอนตามปกติ

7. ควรให้นักเรียนมีอิสระ มีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเองมากกว่าวิชาที่เรียนในชั้นเรียนปกติ

8. การเสนอประเภทกิจกรรมใหม่ ๆ ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อน

9. การจัดโปรแกรมการให้คำแนะนำ และการบริหารด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เป็นสิ่งสำคัญมากต่อการจัดกิจกรรม

10. นักเรียนควรได้รับประสบการณ์ทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

11. การจัดกิจกรรมชุมนุม ควรจัดในโรงเรียน ยกเว้นจะมีการได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษาให้จัดที่อื่นได้

12. หากต้องมีการแข่งขันกัน ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันทางการศึกษามากกว่าที่จะเป็นการสร้างความกดดันให้แก่นักเรียน

13. ควรได้มีการประเมินจุดประสงค์กิจกรรมบ่อย ๆ ครั้ง

กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ในการส่งเสริมวิชาการ โดยจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่สนใจได้ร่วมกันทำกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ทางด้านคณิตศาสตร์และส่งเสริมให้การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนมีคุณค่าและประโยชน์มากขึ้น จากเอกสารต่างๆพอจะสรุปความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ในการส่งเสริมวิชาการที่โรงเรียนดำเนินการจัดขึ้น เพื่อมุ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจในคณิตศาสตร์มากขึ้นและได้รับความรู้ทางคณิตศาสตร์กว้างขวางยิ่งขึ้น

นิรมล แจ่มจำรัส (2526, หน้า 468-469) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์เป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดนอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนและให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจ เพื่อส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ นักเรียน และประสบการณ์ของชีวิตที่นอกเหนือการเรียนในห้องเรียนให้แก่ นักเรียน เช่น การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับงานทางด้านคณิตศาสตร์จะช่วยให้ นักเรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการความสนใจ และความถนัดของนักเรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีจุดประสงค์ทั่วไปดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการคำนวณ เพื่อใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
2. เพื่อเป็นพื้นฐานให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาอื่น ๆ ที่อาศัยวิชาคณิตศาสตร์

4. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการคำนวณ และรู้จักวิเคราะห์เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ ในระดับสูงขึ้นไป

5. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในลักษณะและประโยชน์ของวิชาคณิตศาสตร์อันจะนำไปสู่ความสนใจให้ศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ต่อไป

6. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีระเบียบ ชัดเจน และรัดกุม

7. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และ โครงสร้างของคณิตศาสตร์มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ มีความสามารถ และมั่นใจในการแก้ปัญหาตลอดจนคิดคำนวณ ได้ถูกต้อง

8. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์ และให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ การจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรคณิตศาสตร์นั้น จะอาศัยการสอนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เพื่อให้การเรียนการสอนคณิตศาสตร์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ไม่มีแบบฉบับตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์จะต้องวางจุดมุ่งหมายในการจัดว่าต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านใดบ้าง ซึ่งจุดมุ่งหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ก็เพื่อส่งเสริมความสนใจ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ให้นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมจากในชั้นเรียน ส่งเสริมความมีวินัย ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ให้ความสนุกสนานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ยุพิน พิพิธกุล (2530,หน้า1-2) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ไว้ดังนี้

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในหลักสูตรให้ดีขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรในชั้นเรียน
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน
4. เพื่อให้นักเรียนค้นพบความสามารถพิเศษ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
5. เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันตามแนวประชาธิปไตย
6. เพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีวินัย รู้จักรับผิดชอบ เคารพกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคมที่ตนอยู่
7. เพื่อฝึกให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
8. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

9. เพื่อให้นักเรียนมีความสามัคคี รู้จักการทำงานร่วมกัน รักสถาบันและมีความภูมิใจในสถาบันของตน

10. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

11. ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจอาชีพต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ไม่มีรูปแบบแน่นอนตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของโรงเรียนและท้องถิ่น แต่พอจะสรุปประเภทของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ได้ดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ที่จัดเป็นประจำ เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ ห้องสมุดคณิตศาสตร์ เป็นต้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ที่จัดในวาระพิเศษ เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การแข่งขันตอบปัญหา นิทรรศการคณิตศาสตร์ เป็นต้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2522 , หน้า 120-121) ได้แบ่งประเภท ลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมปฏิบัติการทางคณิตศาสตร์
2. แข่งขันตอบปัญหา
3. เกม
4. จัดนิทรรศการผลงานทางคณิตศาสตร์

นิรมล แจ่มจำรัส (2526, หน้า 467-508) ได้แยกประเภทของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดเป็นประจำ โดยจัดสม่ำเสมอตลอดภาคเรียน เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ เกมคณิตศาสตร์ ศูนย์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ ศิลปะคณิตศาสตร์
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ในวาระพิเศษ เช่น เชิญวิทยากรมาบรรยาย ศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการคณิตศาสตร์

Posamentier and Stepelman (อ้างใน ผ่องฉวี ไวยาวังมัย, 2532, หน้า 10) ได้ให้แนวทางในการจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์ ได้แก่ การจัดตั้งชุมนุมคณิตศาสตร์ การแข่งขันคณิตศาสตร์ งานวันคณิตศาสตร์ การจัดทำวารสารคณิตศาสตร์ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การจัดนิทรรศการทางคณิตศาสตร์ การศึกษานอกสถานที่ และการศึกษาคอมพิวเตอร์ การจัดกิจกรรมเหล่านี้อาจจัดนอกชั้นเรียน หรือในชั้นเรียนปกติได้

คุณค่าและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์มีประโยชน์ในการพัฒนาตัวนักเรียนหลายด้าน ดังเช่น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ ช่วยให้เกิดทักษะทางคณิตศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม และทำให้นักเรียนได้นำความรู้ที่เคยเรียนมาไปปฏิบัติได้

ยุพิน พิพิธกุล (2530, หน้า 1) กล่าวว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และเปิดโอกาสให้นักเรียนนำความรู้ที่เคยเรียนมาไปปฏิบัติเป็นการเสริมสร้างวินัย และความรับผิดชอบตลอดจนก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างครู และนักเรียน”

นิรมล แจ่มจำรัส (2526 ,หน้า 468) กล่าวว่า “การที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกวางแผนงาน ดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับงานทางด้านคณิตศาสตร์ จะช่วยให้นักเรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ กิจกรรมส่งเสริมคณิตศาสตร์เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา”

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรพอที่จะสรุปได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรน่าจะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนและ/หรือ โรงเรียนจัดขึ้นให้แก่ผู้เรียน เพื่อมุ่งความเจริญงอกงามของผู้เรียน เพื่อความบันเทิง เสริมความรู้ ความสนใจ ความสามารถโดยไม่คิดหน่วยกิต กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ก็เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเจริญเติบโตไปได้สูงสุด ช่วยให้นักเรียนสนใจเรียนคณิตศาสตร์ยิ่งขึ้น ส่งเสริมความสนใจของนักเรียน ซึ่งก็มีประโยชน์ต่อทั้งตัวนักเรียนต่อการเรียนวิชาต่างๆ มีประโยชน์ต่อการบริหารงานโรงเรียนและมีประโยชน์ต่อสังคม เราพอจะจำแนกกิจกรรมเสริมหลักสูตรออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้ กิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการ กิจกรรมเพื่อการสังคมและวัฒนธรรม ในการจัดกิจกรรมก็ควรที่จะมีผลทำให้นักเรียนสนใจการเรียน มีส่วนช่วยสนับสนุนในการจัดการสอนในห้องเรียนให้ดีขึ้น ในการจัดกิจกรรมครูไม่ควรเน้นผลงานที่ได้มากกว่ากระบวนการในการทำงานของนักเรียนเพราะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่จะพัฒนาตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์พอที่จะสรุปความหมายได้ว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดนอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนและให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อส่งเสริมความรู้ และประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ให้แก่ นักเรียน เพื่อส่งเสริมผู้เรียนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความรู้ทางคณิตศาสตร์ให้กว้างขึ้น ทั้งยังช่วยพัฒนาผู้เรียน

ให้รู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่การจัดกิจกรรมจะไม่มีรูปแบบที่แน่นอน อยู่ที่ทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนของตนเอง

ความสนใจ

ความหมายของความสนใจ

ความสนใจเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกและความคิดของคนเรา ความสนใจในแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป ความสนใจอาจเป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้คนเราทำกิจกรรมนั้นๆ คью ชุมสาย (2508) ได้กล่าวไว้ว่า “การสอนจะสำเร็จลงได้ด้วยดีและโดยง่ายก็ด้วยการทำให้เด็กมีความสนใจในสิ่งที่เรากำลังสอนอยู่เมื่อเด็กมีความสนใจแล้ว นอกจากจะใส่ใจฟังเรายังจะคิดไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้นอีก หลังจากที่ได้ออกจากห้องเรียนไปแล้ว ความสนใจอาจเป็นเพียงความรู้สึกชั่วครู่ชั่วขณะหรืออาจจะเป็นความรู้สึกที่อยู่ในตัวคนเป็นเวลานานๆ ตลอดไปก็ได้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายความสนใจไว้ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ ความสนใจหมายถึงความรู้สึกของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะความรู้สึกอันนั้นทำให้บุคคลเอาใจใส่และทำจนบรรลุจุดมุ่งหมายของสิ่งนั้น อาการอยากรู้อยากเห็น อาการชอบหรือพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง”

Carter V. Good (1973, หน้า 311) ให้ความหมายความสนใจว่า “เป็นความรู้สึกชอบที่คนเราแสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้อาจมีชั่วขณะหนึ่ง หรืออาจจะมีถาวรต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้น โดยมีอิทธิพลจากประสบการณ์ของเขาเอง”

John Dewey (อ้างในธีรวิทย์ บำรุงจิตร, 2532, หน้า 8) ได้นิยามไว้ว่า “ความสนใจคือความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใดแนวความคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง”

สุณีย์ ธีรคากร (2525, หน้า 159-160) ได้กล่าวว่า “ความสนใจ (Interest) หมายถึงสภาพจิตใจของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะทำให้บุคคลเอาใจใส่หรือจดจ่อต่อสิ่งนั้น จนสามารถกระทำกิจกรรมได้ จนบรรลุจุดมุ่งหมาย”

ชัยนาถ นาคบุปผา (2515, หน้า 25) กล่าวถึงความสนใจไว้ว่า “ความสนใจเป็นลักษณะที่มีจิตใจจดจ่ออยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความสนใจนี้เมื่อเกิดนานๆ เข้า ก่อนให้เกิดความตั้งใจได้ ด้วยเหตุนี้เด็กที่มีความสนใจในการเรียน จะทำให้เกิดความตั้งใจเรียนด้วย”

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ มีด้วยกันหลายด้าน เช่น สภาพร่างกาย บุคคลจะให้ความสนใจระยะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของร่างกาย สภาพจิตใจ คนที่มีสติปัญญาต่ำจะ

สนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่มากอย่างและไม่สลับซับซ้อน ผิดกับคนที่มีความรู้ปัญญามากจะสนใจหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน สิ่งแวดล้อมก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสนใจ เพราะคนเราจะสนใจเรื่องใด จำเป็นต้องรู้เรื่องนั้นพอสมควร ถ้าขาดประสบการณ์อาจจะไม่สนใจ แต่อาจเป็นเพียงอยากรู้ อยากเห็นชั่วคราวเดียว

สุชา จันทน์เอมและสุรางค์ จันทน์เอม (2515, หน้า 72-73) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจดังนี้

1. ความสนใจเกิดจากความพร้อม ความต้องการ และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
2. ความสนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะ
3. ความสนใจนั้นมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับสุขภาพของร่างกาย
4. ความสนใจมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับสภาพจิตใจและเชาว์ปัญญา
5. ความสนใจเฉพาะอย่างนั้น อาจจะเปลี่ยนไปตามวัยและเวลาของแต่ละบุคคล
6. ความสนใจมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับรากฐานทางประสบการณ์

ชนิดของความสนใจ

จากเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับความสนใจพอที่จะกล่าวชนิดของความสนใจได้ดังนี้ ความสนใจภายนอกเป็นความสนใจที่เกิดจากแรงจูงใจภายนอกที่กระทำต่อบุคคล เช่นการได้รางวัลเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลอยากทำ ชนิดที่สองคือความสนใจภายใน เป็นความสนใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลในการมุ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ

ทวี ท่อแก้วและอภรณ์ สนิทบาล (2517, หน้า 61-62) ได้สรุปชนิดของความสนใจไว้ดังนี้

1. ความสนใจภายใน ความสนใจชนิดนี้เกิดขึ้นกับบุคคลตามธรรมชาติ คล้ายสัญชาตญาณรู้สึกพอใจ และสนใจคิดอยากทำ เพราะการกระทำนั้นสนองความต้องการที่บุคคลรู้สึก ว่าจำเป็นจะต้องทำให้ สำเร็จไป ความสนใจนี้ย่อมทำให้คนเราเกิดคิดวางแผนโครงการอย่างรอบคอบ และก่อให้เกิดนิสัยที่ดีในการทำงาน

2. ความสนใจภายนอก ความสนใจภายนอกนี้เกิดขึ้นภายหลัง โดยคิดว่าเมื่อกระทำสิ่งนั้นแล้วจะได้รับผลดีตอบแทน จึงสนใจในสิ่งนั้น สาเหตุเกิดจากหลายประการ เช่น ความกลัวสอพลอ หรือ กลัวถูกลงโทษ หรือความหวังว่าจะได้รับรางวัล ได้รับคำชมเชย ได้รับเกียรติ หรือได้รับสิทธิพิเศษ

คารณี พานทองสุข (อ้างในวารสาร สืบสุขะ, 2538, หน้า 13) ได้สรุปชนิดของความสนใจได้ 2 ประเภท คือ

1. ความสนใจภายนอก เป็นความสนใจที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายนอกที่กระทำต่อบุคคล

เช่น การชมเชย การให้รางวัล เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลอยากทำ

2. ความสนใจภายใน เป็นความสนใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลในการมุ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ

การสร้างและส่งเสริมให้เกิดความสนใจ

แนวทางในการที่จะทำให้เด็กเกิดความอยากทำกิจกรรมของครู เกิดความสนใจในกิจกรรมพอจะมีวิธีการดังนี้ ต้องรู้พื้นฐานของเด็ก จัดให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก จัดสภาพให้น่าเรียนรู้ ควรจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสม ให้เด็กได้ทำงานสำเร็จเป็นขั้นเป็นอัน ควรให้เด็กได้กระทำกิจกรรมมากที่สุด

ประสาร ทิพย์ธารา (2521, หน้า 98-101) ได้กล่าวถึงการสร้างและการส่งเสริมให้เกิดความสนใจในการนำมาใช้ในการเรียนการสอน พอสรุปได้ดังนี้

1. เกิดจากแรงจูงใจของสิ่งเร้าและสิ่งเร้านั้นจัดได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
2. เกิดจากการเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ
3. เป็นสิ่งแปลกใหม่ และทำให้เด็กตื่นเต้น
4. เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อเด็ก
5. เป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมของเด็ก
6. เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความถนัดหรือความต้องการของเด็ก
7. เป็นการให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
8. เป็นบรรยากาศการเรียนการสอนที่สนุกสนาน
9. เป็นประสบการณ์ที่จัดให้เด็กที่มีลักษณะแตกต่างกัน
10. เป็นการเรียนที่ผู้เรียนรู้เป้าหมายและประโยชน์ของวิชาที่เรียน

สุโท เจริญสุข (อ้างในสุจิตรา มงคลยุทธ, 2540, หน้า 27) กล่าวถึงแนวทางที่จะทำให้เกิดความอยากเรียนและสนใจในการสอนของครู มีประเด็นที่อาศัยหลักของความสนใจคือ

1. ความสนใจจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์เดิมของเด็ก ความสามารถและความต้องการของเด็กเป็นรากฐาน
2. ความสนใจเจริญงอกงามได้ โดยอาศัยอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมของเด็ก ความสามารถและการยอมรับหน้าที่บทบาทของตนเอง
3. ความสนใจของเด็กจะเปลี่ยนไปตามอายุจนกระทั่งในวัยรุ่นจะเปลี่ยนน้อยมากหรือเกือบอยู่ตัว
4. ความสนใจของผู้ใหญ่ส่วนมีรากฐานมาจากความสนใจครั้งเป็นเด็ก

5. ความสนใจที่ให้ความพอใจกับเด็กเท่านั้น ที่เด็กจะคงเอาไว้ ส่วนที่ไม่ให้ความพอใจเขาก็คือทิ้งไป
6. ความสนใจสิ่งหนึ่งมีแนวขยายวงกว้างออกไปอีกได้ยิ่งขึ้น
7. ความสนใจมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ
8. ความสนใจที่เกิดประโยชน์กับผู้เรียน ทำให้เด็กอยากเรียนยิ่งขึ้น

การวัดความสนใจ

ความสนใจของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องมีการวัดจากการแสดงออกของบุคคลนั้น ๆ ความสนใจเป็นความรู้สึกที่อยู่ในจิตใจของบุคคล แนวการวัดนั้นสามารถกระทำได้โดยการเอากิจกรรมต่างๆ เข้าไปรื้อให้นักเรียนแสดงความรู้สึกออกมาว่าชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอวิธีการวัดความสนใจไว้ต่างกักันดังนี้

Harry A. Jager and Clifford P. Froehlick (1947, หน้า 12-14) ได้อธิบายถึงวิธีเก็บข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจไว้ 4 ประการ คือ

1. การสังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. พิจารณาความสนใจต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลแสดงออกมาด้วยถ้อยคำ
3. ศึกษากิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ
4. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory) วัดโดยตรง

Powell (1963, หน้า 337-338) กล่าวว่าวิธีวัดความสนใจทำได้ การสังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล

1. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory) ซึ่งประกอบด้วยข้อความชุดหนึ่งเพื่อให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึก “ชอบหรือไม่ชอบ” ต่อข้อความเหล่านั้น
2. ใช้แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaires) คือการให้อิสระต่อบุคคลในการตอบคำถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน
3. การสัมภาษณ์ (Interview) จะช่วยให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (อ้างในธีรวิทย์ บำรุงจิตร, 2532, หน้า 13) กล่าวถึงแนวการวัดความสนใจว่า “ความสนใจเป็นความรู้สึกที่อยู่ในจิตใจของบุคคล แนวการวัดนั้นสามารถกระทำได้โดยการเอาข้อความที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ เข้าไปรื้อให้เขาอ่านแล้วให้เขาแสดงความรู้สึกออกมาว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ”

จากการศึกษาเอกสาร โดยสรุปความสนใจน่าจะหมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีจิตใจจดจ่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทำให้เกิดความอยากเรียนรู้ รู้สึกผูกพันและพอใจที่จะใช้เวลาในการ

ศึกษาค้นคว้า รู้สึกชอบหรือพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความสนใจในกิจกรรมอันใดอันหนึ่งปรากฏให้เห็นได้ในตอนที่มีการใส่ใจอย่างมากต่อสิ่งนั้น ความสนใจสามารถถูกตรวจสอบได้จากทุกแง่มุม ถ้าเป็นกิจกรรมเด็กก็จะกระทำด้วยความกระตือรือร้นและด้วยใจจดจ่อ จะเห็นได้ทันทีว่าเมื่อใดคนมีความสนใจเมื่อนั้นคนๆ นั้นจะใส่ใจต่อกิจกรรมอย่างเต็มที่ ส่วนองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ มีด้วยกันหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ หรือแม้กระทั่งสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน โดยปกติความสนใจจะควบคู่ไปกับพฤติกรรมของมนุษย์โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากความพอใจ บุคคลจะให้ความสนใจกับสิ่งที่กระทำแล้วได้รับการสนองตอบ ซึ่งความสนใจภายในอาจจะเกิดขึ้นก่อนความสนใจภายนอก การสร้างและส่งเสริมให้เกิดความสนใจมีความสำคัญและจำเป็น ครูจะต้องรู้ว่าจะควรทำอะไรเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่ครูต้องการจะสร้างกิจกรรมอย่างไรนักเรียนจึงจะให้ความสนใจ ในการวัดความสนใจ จะมีวิธีวัดความสนใจต่าง ๆ กัน ควรที่จะเลือกให้เหมาะสมกับสิ่งที่เราต้องการ ซึ่งอาจจะใช้การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรืออาจจะใช้วิธีการรวบรวมหลายแบบก็ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พอจะแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ งานวิจัยที่ศึกษาว่ากิจกรรมแบบใดที่นักเรียนชอบหรือเหมาะสมกับนักเรียน และศึกษาผลของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีต่อการเรียนของนักเรียน

จากการศึกษาว่ากิจกรรมแบบใดที่นักเรียนชอบหรือเหมาะสมกับนักเรียนนั้น นฤดี จารุยา วงศ์ (2527) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์กับเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร สหสรีเพ็งบุญ (2527) ได้ทำวิจัยเรื่อง การนำเสนอโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร วารุณี พรหมมาศ (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศรีสงครามวิทยา จังหวัดเลย ได้ข้อสรุปตรงกันว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ที่นักเรียนชอบร่วมกิจกรรมคือ การแข่งขันเกมทางคณิตศาสตร์ การแข่งขันตอบปัญหา และนักเรียนก็ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาผลของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีต่อการเรียนของนักเรียนนั้น Harry (1990) ได้ทำวิจัยเรื่อง การจัดการในการมีส่วนร่วมของกิจกรรมเสริมหลักสูตร Salary (1993) ได้ทำวิจัยเรื่อง การปฏิบัติทางทฤษฎีในกิจกรรมเสริมหลักสูตร Floyd (อ้างใน สุนันทา ตันตวิชัย, 2526) ได้ทำวิจัยเรื่อง “A Study of The Relationship of Involvement in School Activities to the Academic

Achievement of Junior High Students” John (อ้างในนฤติ จารุยาวงศ์, 2527) ได้ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนกับผลสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งก็พอที่จะสรุปได้ผลตรงกันว่า จากกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์ ได้ความรู้เพิ่มขึ้น ได้ฝึกทักษะ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะมีผลการเรียนที่สูงกว่าคนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม